

Ўзбекистон болалари ва ҷаҳонларининг газетаси

Рустам 5 ёшдан бошлаб шахмат ўйнай бошлади. Бу ўйинни у катта акаси Хуриддан ўрганди. Бу қизиқиш мактабга борган кезларида ҳам "ёлғиз" қолдирмади. Тўғрақларга қатнашди, уста шахматчилардан бу ўйин сирларини ўрганди, мусобақалашди ва охири жумҳурият чемпиони деган номга сазовор бўлди. Ҳозирда Рустам Қосимжонов шахмат бўйича мастерликка номзод.

У бугунги кунда Тошкент шаҳридаги 90-мактабнинг 9-синфида ўқимоқда.

РАЎБЕКОВ суратга туширган.

ТЕЛЕВИЗОРДА Кўраймиз ҲОЛОС

Биз қишлоғимиздан 5 қақирим узоқда жойлашган Розмоз қишлоғидаги 17-мактабда ўқиймиз. Газета орқали жумҳуриятимиздаги жуда кўплаб мактабларда иқтидорли болалар синфлари, лицейлар, ихтисослаштирилган синфлар ташкил қилинаётганлиги ҳақида ўқиб турамыз.

Бизнинг мактабимизда ҳам бундай синфлар бўлишини орзу қилиб ўтамыз чоғи. 1991 йилда мактабимиз ёнида 400 ўқувчига мўлжалланган янги мактаб қурилиши бошланган эди. Маблағ йўқлиги сабабли қурилиш тўхтаб ётибди. Янги фан — информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари ўта бошлаганимизга ҳам бир неча йил бўлиб қолган бўлсада, фақат ёзиш ва чизиш билан кифояланаётганлигимиз учунми, бу фандан ҳеч нарса тушунмаймиз. Эҳмларни эса

фақат телевизор орқали кўрганмиз.

Мана Ўзбекистонимиз мустақил давлат сифатида танилди. Ҳамма соҳада, ҳамма жойда ўзгаришлар бўляпти. Лекин бизнинг мактабимизга истиқлол шабадаси етиб келмаган кўринади. Спорт билан шугулланишимиз учун ақалли спорт залимиз ҳам йўқ. Бўш вақтларимизда нима билан шугулланишни билмай гаранг бўламиз.

Юқоридаги мутасадди амакиларимиз бизнинг мактабга ҳам бир келиб, хабар олиб кетишса, яхши бўларди.

Бобир ЖАМОЛОВ,
Бухоро вилояти, Вобкент туманидаги
17-мактабнинг X синф ўқувчиси.

Юқоридаги мактабда "информатика ва ҳисоблаш техникаси дарслари ўтамыз, лекин ҳали Эҳмларнинг қандай эканлиги ҳақида тасаввурга ҳам эга эмасмиз", деган сатрлар бор. Бу ачинарли ҳолдир, албатта.

Тошкент шаҳридаги 241-мактабда эса бу ишлар аллақачон йўлга қўйилган экан. Замонамиз тезкор, асримиз техника асри. Деярли ҳар бир корхона ва ташкилотларда компьютерлар асосида иш юритилади. Бунинг мактаб ўқувчилари ҳам, ўқувчилар ҳам жуда яхши билишади. Шундан бўлса керак, информатика ва ҳисоблаш техникаси фанини ўқиш, ўқитишга эътибор кучли. Муҳими, ўқувчиларда қизиқиш катта. Бу балки фanning назарий ҳамда амалий жиҳатдан баробар ўқитилишидандир.

Сиз суратда кўриб турган мана бу тенгдошларингиз ҳам худди шу мактабнинг 7-синфида таҳсил олишади. Компьютерлар ердамида масала ва мисоллар ечиш уларнинг энг сеvimли машғулоти.

РАЎБЕКОВ суратга туширган.

«Ўқитувчи бўламан»

дейди 10 ёшида 6-синфда ўқиётган Абдулазиз.

умиди катта.

— Илгарилари иқтидорли ўқувчиларга ростмана жиддий эътибор берилмасди, — дея гап бошлайди 173-мактабнинг информатика фани ўқитувчиси Мастура опа Ҳақимова. — Уларнинг мактабни битириб, катта ўқиш ва ишларида ўз қобилиятларини тўла намойиш эта олишларига ҳеч қандай кафолат йўқ эди. Ҳамма "ишқилиб омадини берсин", деб қўя қолишарди. Омад эса... Шу сабаб ҳам узоқ йиллар давомида ешлар орасида кўзга кўринарли олимлар етишиб чиқиши қийин бўлди. Замон ўзгарди. Ўқувчига ўқитувчининг муносабати ҳам. Мана энди ҳар мактабнинг келажакига катта умид боғлаган ўз ўқувчилари бор...

Мастура опа ҳақ гапни айтдилар. Бу мактабнинг ҳам ана шундай умидвор ўқувчиси бор — Абдулазиз Азаматов. Ҳозир у 10 ёшда. Аммо тенгдошлари қатори у учинчи синфда эмас ўзидан икки-уч ёш катта ўқувчилар билан 6-синфда таълим олади. Энди ҳозир синфдан-синфга "сақраб" ўтаётган

ўқувчилар ҳақида ёзиш янгилик ҳам эмас... Аммо бунинг машаққати...

Абдулазиз ўқиш, ёзиш, ҳисобни 4 ёшиданок ўрганиб олди. Опалари билан бир қаторда ўтириб, ўзича улар каби "дарс" тайёрлар, "ҳали кичкинасан" дейишса, думалоқ юзлари қизариб, аччигланарди. Кўз тегдими, мактабга чиқадиган йили касал бўлиб қолди. Шу йил тенгдошлари каби папка, гул кўтариб мактаб остонасини ҳатлай олмади. Тенгдошларидан бир йил кейин ўқишни бошласа ҳам, уларга етиб олиб, ўзиб ҳам кетди.

Мақтаб маъмурияти Абдулазиз

ўқиётган синф раҳбарларидан кўп марта "шикоят" эшитишарди: "Ҳар доим биринчи бўлиб қўл кўтаради. Сўрамасам хафа, сўрасам — бошқалар қачон бош қотиришади? Баъзан ҳали ўтилмаган мавзулардан саволлар беради. Текшириб кўриш керак".

Текшириб кўришди ҳам. 2-синфда ўқиётган пайтларида математикадан 150 та мисол ва масала беришди. Жавобларни текшириб кўришгач, мактаб педагогика кенгаши қарори билан уни 5-синфга ўтказишди.

— Ўзингдан катталар билан ўқиш қийин эмасми? Катта ўқувчилар "мақтанчоқ" деб хафа қилишмайдими? — сўраймиз Абдулазиздан.

— Йўқ, улар билан худди тенгдошлардаймиз. Ўқишга ҳам қийналаётганим йўқ.

— Қайтага берилган топшириқларни ҳаммадан аввал бажариб, янгисини беринг, деб ҳоли-жонимга қўймайди, — дейди Мастура опа.

(Давоми 2-бетда.)

... баъзи бир илм даргоҳларидаги еш талабаларининг камида 1/4 қисми бошқа мамлакатлардан келган оилаларнинг фарзандларидир.

«АҚШ ХУСУСИЙ
МАКТАБЛАРИ»

2-БЕТ •

Ёғин-сочин кунлари бу ердан юриш амри-маҳол. У ердан чиқаётган қўланса хидларни айтмаса ҳам бўлади.

«ҲАМ АХЛАТХОНА,
ҲАМ ЎЙИНХОНА»

3-БЕТ

Аҳмад Яссавий "Ҳикматлар"ида инсонни нафс балосидан тийилишга, ғариб кишиларга, етим-есирларга ғамхўр бўлишга чақиради.

«ЮКСАК РУҲ
ДОНИШМАНДИ»

4-БЕТ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда)

173-мактаб асли ўзи математика ва информатикага ихтисослашган экан. Бу ерда

Махаллада тенгдошлари билан хайрли ишга қўл урган Фахриддин ака Тўхтаевдан эса ҳафтада икки марта эски ўзбек тилини, эскича ўқишни ўрганмоқда.

олаётган мактабда 39-йилдан бери муаллимлик қилади. — 10 яшар болага шунча машгулот оғирлик қилмайдими? — Менинг ёшларга тарбия бериш тажрибамда болалар

экан.

Абдулазиз билан ўзоқ суҳбатлашдик. У ўзбек адабларининг асарларини қизиқиш билан ўқишини, аммо ҳозир ўзбек тилида китоб топиш қийинлашиб бораётгани, ҳайвонларни жуда яхши кўришини, катта бўлганида математика ўқитувчиси бўлиш орзуси борлигини айтиб берди. Унинг ёшига нолойиқ оғир, вазминлиги кишида аллақандай ички бир гурур пайдо қилар эди. Бу гурур ўлкамиз келажаги, халқимизнинг фаровон ҳаёти учун кураша оладиган ўқимини, билимни ёшлар ўсиб келаётгани фахрланиш туйғуси эди. Зеро, шунинг учун ҳам эртанги кундан кўнглимиз тўқ.

Д. ТУРАХМЕТОВА,
Тошкент шаҳри.

МУХАЙЁНИНГ СИРЛИ СОВҒАСИ

Азиз болажонлар, ёдингизда бўлса газетамизнинг ўтган йилги сонларидан бирида Мухайё исмли тенгдошнинг эртақ-жумбоғи эълон қилинган эди. Бу орада Мухайёга жумбоқ жавоби йўлланган 200 га яқин мактублар келибди. Мухайё улар орасидан биринчилардан бўлиб, тўғри жавоб йўллаган 3 нафар тенгдошини голиб деб топди. Улар: Наманган вилояти, Чуст туманидаги 31-мактаб ўқувчиси Наргиза Мелибоева, Қўқон шаҳридаги Октябрь 50 йиллиги кўчаси 102-уй, 42-хонадонда яшовчи Алишер АБДУЛЛАЕВ, Қашқадарё вилоятининг Косон туманидаги 1-мактаб ўқувчиси Гўзал БОЗОРОВАдир. Мухайё ўзи голиб деб топган бу уч нафар тенгдошини 100 сўм пул мукофоти билан тақдирлади.

Биз ҳам голибларни қўтлаб, ўқишларида муваффақиятлар тилаймиз.

Қуйида Мухайё Ҳакимова йўллаган яна бир эртақ-жумбоқни эътиборингизга ҳавола қиламиз:

“Муборак исми қизчанинг тутилган куни бўлибди. Дастурхон безатиб, дугоналарини меҳмонга чақирибди. Улар совға-саломлар билан келишибди. Ҳар бири ўзи келтирган совға устига ўз исмларини ёзиб қўйибди. Қизлар тарқалишгач, улар келтирган совғаларни кўриб ўтирган Муборакнинг кўзи “Ширинсўз, одобли, иродали, ростгўй, ақлли дугонандан” деган ёзувли совғага тушиб қолибди. “Бу совға қайси дугонадан бўлди экан-а?” дея боши қотибди. Азиз болажонлар, Муборакка совға кимдан эканлигини аниқлашда кўмаклашиб юборасизлар, деган умиддамиз.

Жавобларингизни эса қуйидаги манзилгоҳга юборинг:

Наманган вилояти, Косонсой тумани, 22-мактабнинг 8-«А» синф ўқувчиси Мухайё ҲАКИМОВАга.

Голибларни Мухайёнинг сирли совғалари кутмоқда.

"Ўқитувчи бўламан"

оддий мактаблардан фарқи (5-синфларда) математика 8 соат, ҳисоб, ЭХМ асослари 2 соат ўтилади. Абдулазизнинг ҳам энг севган фани шу — математика ва электрон ҳисоблаш машиналари, информатика асосларидир. Бугунга қадар у машиналарга ўзи мустақил дастур тузолади. Дарсларда ўтилганлардан ташқари янада кўпроқ билиш мақсадида мактабдаги ва Республика Болалар ва ўқувчилар саройидаги ЭХМ тўғаракларига қатнашади. Бироқ Абдулазизнинг қизиқиш доираси шу билан чегараланмаган. У мусиқани ҳам жуда яхши кўради. Шу сабаб рубоб чалишни ўрганиш мақсадида саройдаги мусиқа тўғарагига ҳам иштирок этади. Инглиз тили, рус тилини мукамал ўрганиш учун ўзи мустақил машгулотлар ўтказади.

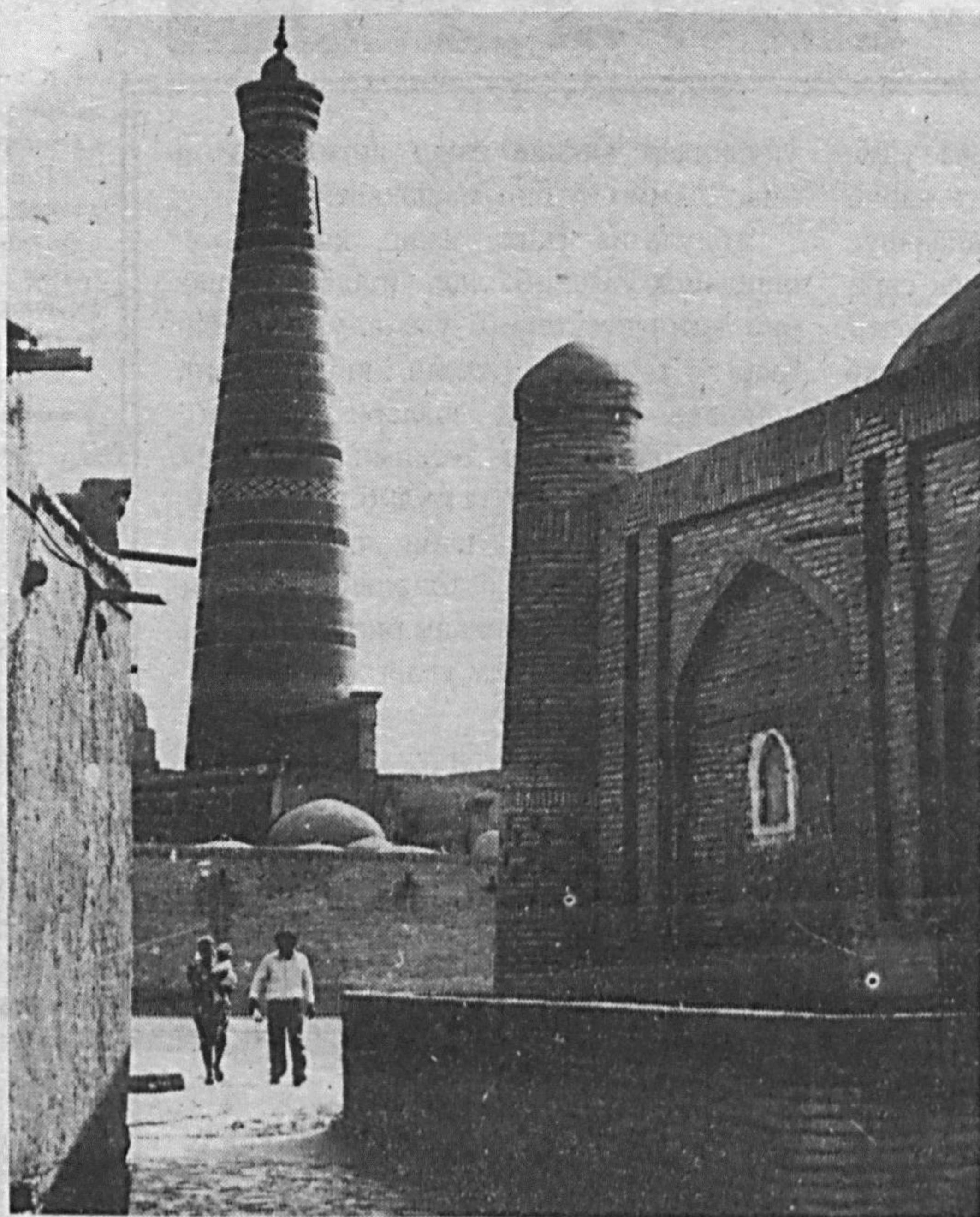
— Аслида бизнинг ота-боболаримиз хунароманд ўтишган, — дейди Абдулазизнинг дадаси Эргаш ака. — Новвойчилик билан шуғулланишган. Лекин бизнинг оила бу ишлардан бироз четга чиқиб, зиёлилар оиласига айланиб кетди. Абдулазиз олтинчи фарзандим. Тўрт нафар опаси ўқитувчи. Онаси ҳам математика фанидан пойтахтдаги 45-мактабда дарс беради. Абдулазиздаги математикага қизиқиш катта бўлишига қарамай, бобо касб — новвойчиликни ҳам ўргатайман. Хамир қориш, нон ясашга қўли келишиб қолган.

Эргаш аканинг ўзлари ҳам ўқитувчи. Абдулазиз таълим

қизиқишига қарши бориш, деган нарсаси йўқ. Мумкин эмас, бу ишинг билан ифлос қиласан, синдирасан, бузасан, деган сўзларни имкони борича ва мумкин қадар ишлатмайман. Чунки булар боладаги билишга бўлган интилишни сўндиради. Шу сабабми ёки Абдулазизнинг қобилияти аслида шунга мойилми, у бирон иш билан шуғулланмаган пайтларни, бекордан-бекор сандироклаганини кўрмайсиз. Жуда кўп китоб ўқийди. Истак бўлса, вақт ҳаммасига топилар

Кўҳна ХИВА.

Ж.ҚОЗОҚ туширган сурат

МАКТАБИМИЗДА ЎЗГАРИШ КАТТА

“Тоғ юлдузи” газетасининг 1992 йил апрель ойидаги сонларидан бирида мактабимиздаги камчиликлар ҳақида битилган танқидий мактубимиз эълон қилинган эди. Бу орада мактабимизда талайгина ижобий ўзгаришлар рўй берди. Янги синф хоналари ташкил қилинди. Ҳозирги кунда ҳар бир фанни мослаштирилган синф хоналарида ўқиямиз. Мактабимиз ошхонасини айтмайсизми: мазали таомлар, турли хил ширинликлар сотиладиган бўлиб қолди. Мактабимиз ҳовлисида мева ва манзарали дарахтлар, атиргул кўчатлари ўтказилди. Ҳамма жойда бўлгани каби бизлар ҳам яқинлашиб келаётган баҳор ва бахт байрами, каттаю кичикнинг орзиқиб кутаётгани — Наврўзни кутиб олишга ҳозирлик кўряпмиз. Байрамга эса ҳамма-ҳаммангизни таклиф этамиз.

Дилдора ЗУФАРОВА,

Тошкент шаҳридаги 111-мактабнинг 11-“Б” синф ўқувчиси.

“Яқинда Фиждубонда “волейбол бўйича мактаблараро шаҳар биринчилиги ўтказилар экан”. Мактабнинг жисмоний тарбия ўқитувчиси Содикжон Отамуродовдан бу янгиликни эшитган волейболчи қизлар сардори Махлиё Зарипова командадош дугоналари ҳузурига ошқиди:

— Жиддий тайёргарлик кўрмасак, ютқазиб қўйишимиз ҳеч гап эмас, — деди у қизларга, — ахир шаҳримиздаги 10 та мактаб командаси иштирок этади-я!

Шу кундан бошлаб қизлар жисмоний тарбия дарсларида ҳам, дарслардан бўш вақтларида ҳам мусобақага тайёргарликни қизитиб юборишди. Устозлари Содикжон аканинг “Сизлардан умидимиз катта!” деган сўзлари волейболчи қизларга қатъият, ўз-ўзига ишонч, ғалабага умид бағишлагандек бўлди гўё.

Мусобақалар ҳам бошланди. Махлиё, Лайло, Наргиза, Гулмира, Зебунисо, Нодира синглари моҳир спортчи қизлар устозлари, мактабдошлари ишончини оқлаб қайтишди. Мусобақада иштирок этган 10 та мактаб волейболчиларини орда қолдириб, биринчи ўринни қўлга киритишди. Голиблар шаҳар физкультура ва спорт кўмитасининг кубоги ҳамда мактаб дирекциясининг қимматбаҳо совғалари билан тақдирландилар.

Сочоқ ЭГАМОВ,

Навий вилояти, Қизилтепа туманидаги “Ўзбекистон” жамоа ҳўжалиги.

АҚШда бошланғич ва ўрта мактабдаги 47 млн. боланинг 11 фоизи хусусий мактабларда таълим олади. Хусусий мактаблар, умуман олганда, диний муассасалар билан боғлиқдир, яъни черков ва бошқа диний институтлар бу мактабларнинг 80 фоиз харажатларини қоплайди. Қолган 20 фоиз харажатларни эса турли

АҚШ ХУСУСИЙ МАКТАБЛАРИ

ширкатлар, қурилишлар ва бошқалар таъминлайди. Мустақил мактаблар миллий уюшмаси бошлигининг айтишича, ота-оналар турли сабаблар юзасидан фарзандларини хусусий мактабларга юборишади. Ёш болаларни интизомга ўргатиш билан бир қаторда истиқболда номи чиққан колледж ва университетларга боришга тайёрлаш мақсади назарда тутилади.

Хусусий мактабларда болалар сони камлиги туфайли ўқитувчилар улар билан яқиндан, айрим-айрим машгул бўлиш имконияти болаларнинг маълум қобилиятлари, йўналишларини майдонга чиқаришни янада қулайлаштиради. Шунингдек, мактабларда турли фаолиятлар олиб бориш, амалий ишлар қилиш фурсати кўпроқ бўлади.

Бошланғич ва ўрта мактабларда йилига 7 минг доллар тўлаш керак. Бошқача қилиб айтилганда, бу

мактабларда ёш болаларнинг харажати университет талабаларининг харажатиغا тенг келади. Мактаб талабалари, умуман айтганда, стипендия ҳам олишади.

Хусусий мактабларнинг кўпиди талаба фақат кундуз куни мактабга борса-да, Нью-Инглендда талабалар мактабларда туришади. Мактаб

ўқитувчилари ўз соҳаларида мутахассис кишилардир. Дарслар мактабларнинг йўналишига қараб танланади. Мисол қилиб айтганда, колледжларга тайёрлайдиган мактабларда тўрт йил инглизча, уч-тўрт йил математика, социал дарслар ва чет эл тилларидан дарс бериларди.

Америкадаги хусусий мактабларнинг 2/3 қисми бошланғич мактаблардир. Марказий пойтахт Вашингтон четиди жойлашган Виргиния мактаблар уюшмасига чақалоқларни боқадиган марказ, мактаб ёшигача тарбия маркази, болалар боғчаси, I-IV синфлардан иборат бошланғич мактаб, V-VIII синфлардан ташкил топган ўрта мактаб, шунингдек, ёзда болалар дам оладиган марказ ҳам киради.

Уюшма бошлигининг айтишича, баъзи бир илм даргоҳларидаги ёш талабалардан камида 1/4 қисми бошқа

мамлакатлардан келган оилаларнинг фарзандларидир. Ҳар бир мамлакатга мансуб бир оила уюшмага ўз байроғини тақдим этади. Байроқлар уюшма залига осиб қўйилган. Бу ер худди жаҳон ташкилотининг маданий фаолиятлар олиб бориладиган кичик бир намунасига ўхшайди.

Социал дарслар ва испан тили ўқитувчиси ишидан хурсандчилик билдириб: “Бу уюшмада болалар вояга етгунча улар билан кўришиб турамыз. Ҳозир бешинчи синфда дарс берсам-да, уларни чақалоглигидан бошлаб танийман. Бу эса ўқитувчи-ўқувчи ўртасида яхши муносабатлар ўрнатилишида кўмак қилади”, — дейди.

Бу ердаги студентлардан кўпи 8-синфдан кейин таҳсилларини бошқа хусусий мактабларда давом эттиришади. Кейинча колледжларга боришади. Улар дунёдаги рақобатли шароитга академик жиҳатдан яхши тайёр бўлишлари керак.

“Садо” халқаро экспресс-ахбороти ҳафталигидан.

Чилла-чиллагини қилди. "Қиш ўтиб кетяпти ҳамки, қордан дарак йўқ", — дея норози бўлиб юрган болаларнинг севинчи ичига сиғмайди. Чор-атроф оппоқ қор билан қопланди. Кўчалар, хиёбонлар болаларнинг қий-чуви билан тўлиб кетди... Бироқ ёғадган оппоқ қор сиз — болажонларга қанчалик қувонч улашган бўлса, қанотли дўстларингизга шунчалик ташвиш олиб келади. Шундай кунларда улар сизу бизнинг ёрдамимизга муҳтож бўлишларини яхши биласиз. Безабон дўстларингизнинг қишдан эсон-омон чиқиб олишлари учун ёрдамингизни аяманг. Қишки завқли ўйинларни ўйнаш билан биргаликда табиатга ҳам эътиборлироқ бўлинг. Қалин қор ёққан кунлари қорларни кўтара олмай, шохлари букилган дарахтларни қоқиб ташласангиз ҳам, табиатни асрашга кўмаклашган бўласиз. Шу билан биргаликда қишки завқли кузатишларингиз, амалга оширадиган ишларингиз, қизиқарли ҳикоя ва хабарларингизни тенгдошларингиз, билан "Нулуфар" саҳифасида ўртоқлашишни ҳам унутманг.

ЎЗ-ЎЗИМИЗДАН АСРАЙМИЗМИ?

Азиз болалар, ёш табиат шайдолари, сиз келажак, эртанги кунимизнинг қандай бўлиши ҳақида ҳеч ўйлаб кўрганмисиз? Бу савол менимча, ҳамма-ҳаммани ўйлантирса керак. Балки, одамлар кейинчалик она табиатни яна ҳам севиш, асраш кераклигини англаб етишар. Лекин ҳозирги пайтда бу хусусда фақат гапириляпти, холос. Инсонлар ўз талаб ва эҳти-ёжларини қондириш ҳақидагина ўйламай, табиатни асраш ҳақида ҳам жиддий ўйлашлари лозим.

Бугунги табиатимиз аҳволига назар солиб, ўйланиб қоламан: эртага ҳам ҳаво мусоффо бўлиб, шодликларга тўла, бахтли кун бўлармикан ёки акси?!

Дилфуза ТОҶИБОЕВА,
Чирчиқ шаҳри.

Амударё туманининг Қипчоқ бўлимида ёш табиатшунослар станцияси фаолият кўрсата бошлаганига ҳадемай 6 йил бўлади. Дастлаб бор-йўғи 2-3 та тўгарак ташкил қилинган бўлса, ҳозирги кунда уларнинг сони еттига етказилди. Станция директори Қодир ака Абдаловнинг ташаббуси билан боғдорчилик, пахтачилик, қуёнчилик, балиқчилик, гулчилик, паррандачилик табиатни муҳофаза қилиш тўғараклари ташкил қилиниб, улар тумандаги ўқувчи-ёшларнинг сеvimли даргоҳига айланган.

— Станциямиз фаолиятдан кўзланган мақсад — фарзандларимизда ёшликданоқ меҳнатга кўникмалар ҳосил қилдира бориш, — дейди гулчи-лик тўғарагининг раҳбари Турсиной Эшимбетова. Қолаверса, табиатга меҳр уйғотиш. Шу мақсадларда тўғарақларимизда назарий ҳамда амалий машғулотлар биргаликда олиб борилади. Шунинг учун бўлса керак, бу даргоҳ доимо ўқувчилар билан гавжум бўлади.

Х. ОТАМУРОВОВ,
Қорақалпоғистон жумҳурияти, Амударё туманидаги
Навоний номли мактаб.

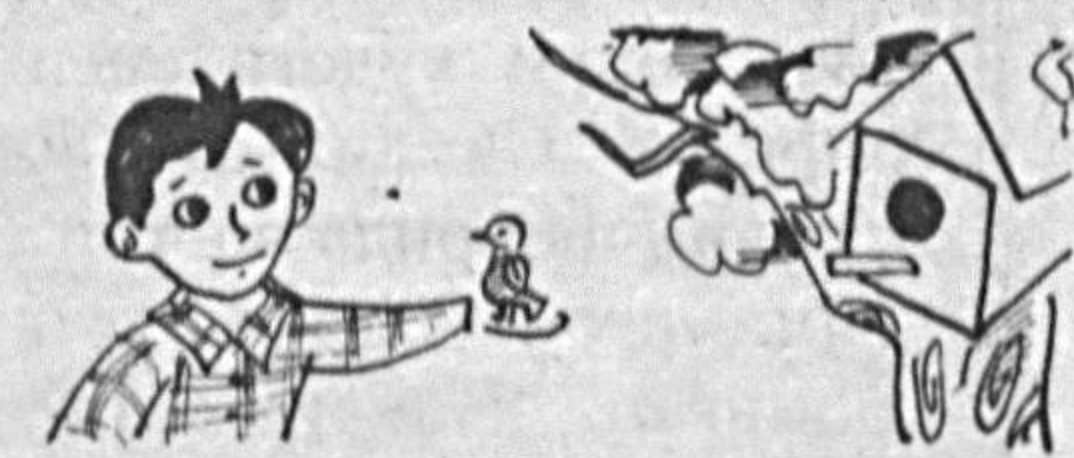
АДАММАН МУҲТОЖ

Болалар, диққат билан кузатинг-а: сиз яшайдиган жойда — хоҳ шаҳарда бўлсин, хоҳ қишлоқда қанотли дўстларимиз — қушлар жуда кўп. Читтаклар, тўрғайлар, зағизғонлар, мусичалар, чумчуқлар, эҳ-ҳе, уларнинг турлари қанча!

Ўлкамизга қиш фасли кириб келиши билан аксарият қушлар иссиқ ўлкаларга учиб кетишни жуда яхши биласиз. Лекин ҳаммаси эмас. Шу ерларда қишлайдиган ўтроқ қушлар ҳам талайгина. Кеч куз ойларида улар ҳам худди одамлардек қишга ҳозирлик кўра бошлайдилар. Турли ерларга, дарахтларнинг кавакларига ҳашарот ва ўсимликларнинг уруғларини яширишади. Қишнинг қировли кунларида эса мана шу ғамланган озўқаларни еб, жон сақлашади. Лекин улар ғамлаган озўқа кўпга етмайди. Бундай пайтларда улар сизу бизнинг ёрдамимизга муҳтож бўлишади.

Ҳар бирингиз ўзингиз яшайдиган жойларда қушларга уялар қуриб, вақти-вақти билан уларга озиқ-овқат чиқиндилари, нон ушоқларидан солиб турсангиз, қанотли дўстларимизнинг қишдан беталофат чиқишларига ўз ҳиссангизни қўшган бўласиз.

Н. ИБРАХИМОВА,
Тошкент шаҳридаги 197-мактаб
ўқувчиси.

ҲАМ АХЛАТХОНА, ҲАМ ҲАМ ҲАМ ҲАМ

Биз Миробод туманидаги 125-мактабда ўқиймиз. Мактабимиз ёнида 33-болалар боғчаси жойлашган. Жажжи укаларимиз шу боғчага қатнашади. Мактаб, боғчага қатнайдиган йўлимизда эса чуқур қилиб қувур қазилганига ҳам бир неча йиллар бўлиб қолди. Ҳозир у каттагина ахлатхонага айланган. Ёгин-сочин кунлари бу ердан юриш амри-маҳол. У ердан чиқаётган қўланса хидларни айтмаса ҳам

бўлади. Устига-устак шу яқин атрофда яшовчи болалар ҳамда мактабимизнинг қуйи синф ўқувчилари ана шу чуқур ичида ўйнашади. Наҳотки, атроф-муҳитни ифлослантириб, болалар саломатлигига зарар етказаётган бу ахлатхонага мутасадди ташкилотлардаги амакиларимиз бефарқ қарашса?! Чуқур кўмилиб, текис йўлакча қилиб қўйилса, фарзандларини мактабга, боғчага кузатган ота-оналар ҳам бежавотир бўлишармиди?..

Бинобар ТИМИРОВА,
Миробод туманидаги 125-мактаб ўқувчиси.

ЎҚУ ҚИЗИК

■ Америклик астрономларнинг аниқлашича, бизнинг Галактика-миздаги энг олис юлдузгача бўлган масофа — 160 минг ёруғлик йилига тенг экан. Шу пайтгача эса Галактикамизнинг узунлиги юз

минг ёруғлик йилидан ортиқ эмас, деб ҳисобланарди.

■ Дунёдаги юқори вольтли энг узун сув ости кабелли шведларнинг Форсмарк электростанциясидан финларнинг Раума шаҳрига (200 км масофада) ўтказилган. Ундаги ток кучланиши — 400 киловольтга, ток кучи эса 1250 амперга тенг.

Сим қафасини тумшугини, Чуқиб ташла, отажон.

Олисларга қанот қоқиб, Учиб кетайлик шу он!

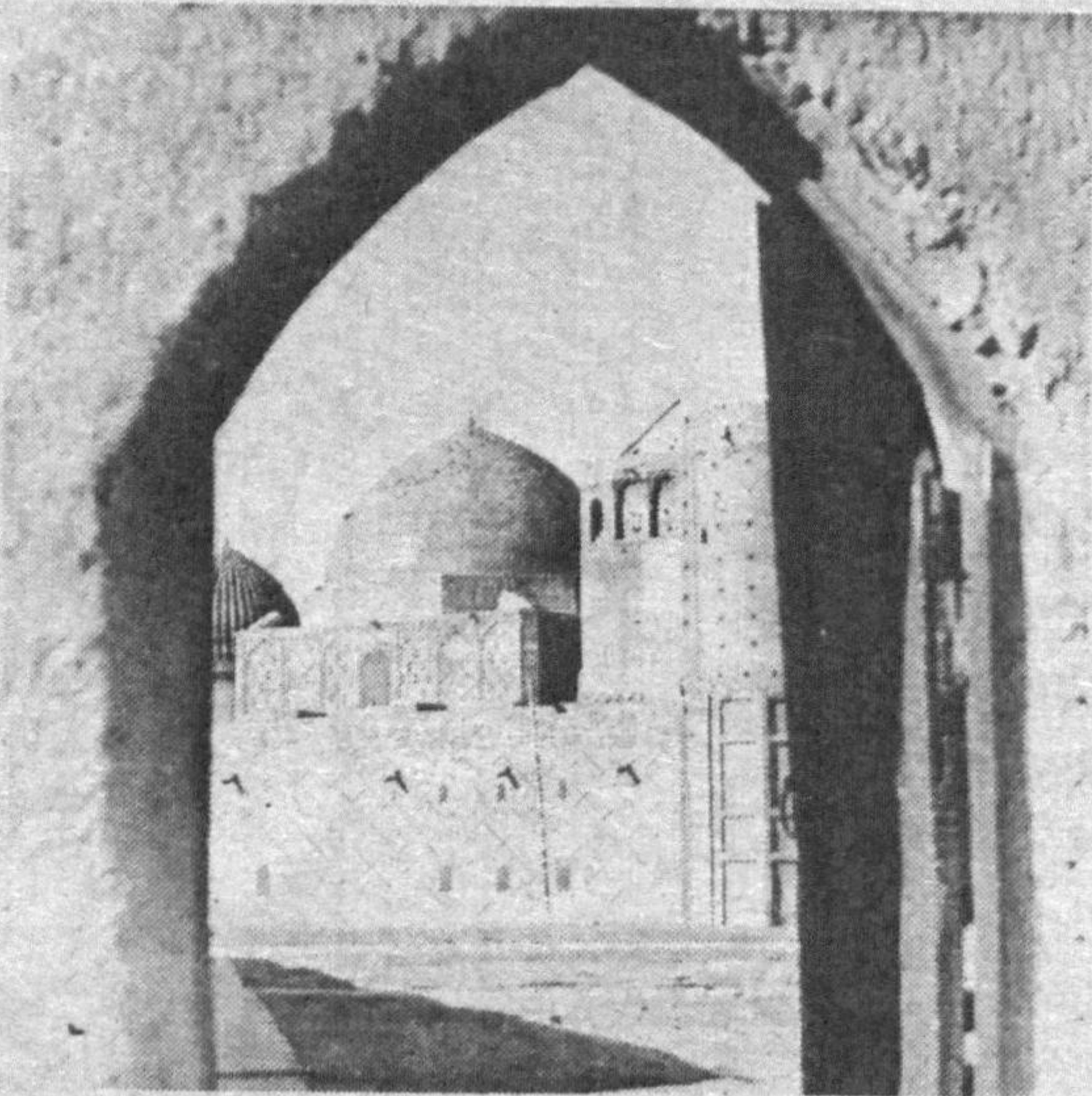
1993 йил — Аҳмад Яссавий йили

Атоқли ўзбек шоири, туркий тасаввуф шеърятининг йирик намояндаси Аҳмад Яссавий ҳозирги Қозоғистоннинг Чимкент вилоятидаги "Сайрам" қишлоғида таваллуд топган. Шоирнинг айнан туғилган йили ҳали аниқлангани йўқ. Вафот этган йили манбааларда 1166-1167 йиллар, деб ёзилган. Аҳмад Яссавийнинг отаси ўз даврининг йирик уламоларидан бўлган. У етти ёшида отасидан етим қолган.

Ёш Аҳмаднинг таълим олган устозлари Ислон дунёсининг энг обрўли ва йирик авлиё алломаларидан эди. Ясси шахрида дастлаб машхур турк машойихи Арслонбоддан билим олган Аҳмад Яссавий, муаллими вафот этгач Бухорога боради. Ислон динининг марказларидан бири бўлган бу шаҳри азимда у Юсуф Ҳамадонийдан таҳсил олади.

Маълумки, Октябрь инқилобидан кейин бизнинг дунёвий, руҳоний адабиётимиз қатағонга, таъқиққа учраган эди. Шулар қаторида буюк аллома Аҳмад Яссавий ижоди ҳам ўта бирёқлама талқин этилди, ҳикматларидаги теран фалсафа, дунёвий мазмун эътироф этилмади. Совет даврида ёзилган дарслик ва қўлланмаларнинг қайси бирида шоир ижоди ҳақида сўз юритилмасин қуйидаги каби ноўрин талқинга дуч келамиз: "Яссавий меҳнаткаш

даъват этади. Унинг назарида инсон учун энг катта душман — бу кишининг нафси.

Худовандо, мени солғил ўз йўлингга, Нафс илгида хароб, адо бўлдим мано — деб ёзади шоир. Унинг панд-насихатига кўра, нафс балосидан ҳар қандай йўл билан, ҳатто энг қадрдон биродардан ажралишга тўғри келса ҳам

Аҳмад Яссавий

оммани эксплуататорларга қулларча итоатда бўлишга, ҳар қандай жабр-зулмга қўниб ва қўниқиб шукур қилишга ўргатган". Мана шундай асоссиз даъволарга совет даври муаллифлари аксарият ҳолларда шоирнинг қуйидаги сатрларини мисол тариқасида келтиради:

Золим агар жафо қилса, олло дегил, Илқинг очиб, зоре қилиб, бўйин сунғил. Ҳақ додингга етмас бўлса гила қилғил, Ҳақдин эшитиб бу сўзларни айдим мано.

Истеъдодли олим И. Ҳаққулов Аҳмад Яссавий ҳақидаги мақоласида юқоридаги сатрларни шарҳлаб шундай ёзади: "Тўғри, Яссавий ҳудоба сизинишга чақирган. Табиий савол туғилади: ўтмишда яшаб, ижод қилган шарқнинг қайси улуг шоири ҳудоба сизинмасликка чақирган? Ҳофиз ё Саъдийми? Навоий ёки Бобурми? Яссавий шеърида золимга қарши бош кўтарма, дейилмаган. Балки золимни енгилга даъват қилинган. "Ҳақдин эшитиб бу сўзларни айдим мано", — дейди у. Бу юзаки эътироф эмас. "Ҳақдин эшитиб" дегани "Қуръон"га ишора. Демак, ҳикматдаги гоани у "Қуръон"дан ўзлаштирган. Афсусланарлиси шундаки, "бўйин сунғил" ибораси яратганга эмас, балки золимга "бўйин эг!" маъносида анланган ва изоҳланган. Ҳолбуки, биринчи икки сатрдаги мантиқ бундай: "Золим агар жафо қилса, олло дегил. Муножатлар айлаб ундан мадад ва қувват тила. Ёлғиз ҳаққа бўйинингни ҳам қил!" Байтдаги фикр ана шундай тушуналиши ва шарҳланиши керак.

Албатта, Аҳмад Яссавий ижоди ҳақида сўз юритганда шоирнинг яшаб ўтган даврини назардан қочирмаслик керак. У ўз замонида ўзаро қирғин-барот урушларга кирган ҳукмдорларнинг зулмидан эзилган эл-юрт фожиаларини, бу жангу жадалларнинг оғир оқибатларини кўриб чексиз қайгурган. Ўзининг адоғсиз дард ҳасратларини жуда самимий сатрларда шундай шафқатсиз очиб ташлаган:

На онада раҳм қолди, на отада, Ога, ини бир-бирига можауроа. Мусулмонлар даъво қилур, ичар бода, Мастлиг билан қариндошдан тонди, кўринг.

Аҳмад Яссавий "Ҳикматлар"ида инсонни нафс балосидан тийилишга, ғариб кишиларга, етим-есирларга ғамхўр бўлишга чақиради. Шоир шафқатли бўлиш, имондан тоймаслик, нодонлик ва жаҳлатга бўйин бермасликка

СУРАТДА: А. Яссавий мақбараси.

"ИПАК ЙЎЛИ" ИҶОДА ЧИҚДИ

Тарихдан сизга маълумки, қадимда Урта Осиёнинг давлатлараро савдосотик, иқтисодий, маданий-маърифий алоқалар йўли "Ипак йўли" ҳисобланган. Ота-боболаримиз ана шу йўлда тую қарвонларини етаклаганлар...

Давр ўтиб, техника ривожланиб, "Ипак йўли" унутилди. Мана, давлатимиз мустақилликка эришиб, миллий қадриятларимиз тикланган бир пайтда "Ипак йўли" ҳам ўз обрўсини яна топди. Турли томонлардан "Ипак йўли" бўйлаб экспедиция ва саёхатлар уюштирилиб, унинг тарихи қайта ўрганилди, мавқеи тикланди. Бугунги кунда бу ишлар натижаси сифатида буюк "Ипак йўли" боғлаб турган давлатлар орасидаги масофалар янада яқинлашди, турли хил қўшма корхоналар очилди, савдо-сотиқ ишлари янада ривожлантирилди.

"Биз бор кучимиз ва иродамизни ишга солиб, тиклашга ҳаракат

қилаётган қадимий Ипак йўли Африка, Европа ва Осиё қитъаларидаги давлатлар ўртасидаги олис масофани яқинлаштирувчи ва боғлаб турувчи кўприк бўлиб қолади". Президентимиз И. Каримов айтган бу сўзлар тарихий қадриятларнинг тикланишига берилган одил баҳо эди.

Энди эса сизга яна бир янгилик. Ушбу "Ипак йўли"ни тиклаш вақтида Ўзбекистонда яна бир янги нашр — "Ипак йўли" газетаси чоп этила бошлади. Ўзбекистон Маданият жамғармаси муассислик қилаётган ушбу газета бундан буён халқимизнинг тарихи, маданияти, иқтисодиёти ва турли анъаналар, олим-фузалолар, донишмандлар кечмишларини ўрганиш, уларнинг улуг ишларини, ибратли томонларини тарғиб этишга киришди. Бугунга қадар учта сони ана шундай эзгу ишларга бағишлаб чоп этилган "Ипак йўли"нинг мангу яшашини ва доимо ўқувчилар дилдан жой олишини тилаб қоламиз.

Падарибўзрукворимиз
ЛАТИҒЖОН ота!

Не бахтки, умрингизнинг 76 баҳорида ҳам биз билан биргасиз, таваллуд топган кунингиз муборак бўлсин. Оллоҳдан сизга яна узоқ умр, сиҳат-саломатлик, бардамлик тилаймиз. Доимо фарзандларингиз, неварачевараларингизнинг роҳатини кўринг, отажон!

Ҳамиша хонадонимиз файзи, бошимизга соябон бўлиб юринг, деб;

Ўғлингиз ЖҲРАБЕК,
набираларингиз Зарина ва Жонибек.

Хурматли ИРОДАҲОН!

Сизни туғилган кунингиз билан чин кўнгилдан табриклаймиз. Сизга узоқ-умр, ўқишларингизда улкан зафарлар тилаб қоламиз. Чеҳрангиздан табассум аримасин!

Устозингиз ҳамда синфдошларингиз.

Андижон вилояти,
Хўжаобод тумани.

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Оталиққа олдинг, энди папкамини ҳам кўтарасан.

Сўзсиз сурат.
И. ЗОИРОВ чизган расмлар.

Бош муҳаррир: Ақром БЕРДИМУРОВО.

Таҳрир ҳайъати:
Ф. ЖАЛИЛОВА, Т. КАРИМОВ, А. КҲЧИМОВ,
М. ПИРМАТОВ / масъул котиб /,
М. РАҲИМБЕРДИЕВА, Ш. СУННАТОВ,
Д. ТУРАХМЕТОВА.

Таъсис этилувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИҒОҚИ
МАРКАЗИЙ ҚУМИТАСИ
Газета 1929 йил, 1 августдан
«ЛЕНИН УЧҚУНИ» номи билан
чиқа бошлаган.

Газета ҳафтанинг сешанба кuni чиқади.

Маълумот учун телефон: 33-49-45

Бизнинг манзилгоҳ:
700083, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
ЛЕНИНГРАД КҲЧАСИ, 32-УЙ.
Нашр кўрсаткичи: 64563
Чоп этиш вақти — 18.00.

